

KOIRAN PILOKIVESKASTRATIO. KUOLEMA TOIMENPITEEN JÄLKEEN. ANNETTU LÄÄKITYS. ANESTESIA. ANESTESIAKOMPLIKAATIO. POTILASASIAKIRJAT.

Diaarinumero: 1508/0033/2015

Lausunnon antopäivä: 11.12.2015

Kaupunki A on pyytänyt Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnalta lausuntoa palveluksessaan työskentelevän eläinlääkäri X:n toimenpiteistä Y:n omistaman koiran hoidossa.

Tapahtumatiedot

Y toi omistamansa koiran eläinlääkäri X:n vastaanotolle inguinaalikanavan kohdalla nahan alla olevan piilokiveksen poistamiseksi. Esitietona Y mainitsi koiran olevan erityisen kipuherkän.

Eläinlääkäri X nukutti koiran toimenpidettä varten. Toimenpidettä edeltävässä kliinisessä tutkimuksessa ei todettu poikkeavaa. Koiran paino oli 4 kg. Koira rauhoitettiin lihaksensisäisellä pistoksella medetomidiniä (37 mikrog/kg) ja butorfanolia (0,025 mg/kg).

Koiran rauhoituttua anestesia aloitettiin (indusoitiin) ja sitä ylläpidettiin propofolilla vasteen mukaan, 1,0 mg/kg annoksina, noin 10 minuutin välein. Noin 20 minuuttia ensimmäisen propofoliannoksen jälkeen annettiin preoperatiivisena kipulääkityksenä buprenorfiinia 7,5 mikrog/kg. Anestesia indusoitiin klo 10.20 ja viimeinen propofoliannos annettiin klo 11.05. Operaatio päättyi klo 11.15, jolloin annettiin toinen 7,5 mikrog/kg annos buprenorfiinia ja lisäksi 0,2 mg/kg meloksikaamia. Leikkauksessa avustaneen eläintenhoitajan mukaan koira oli reagoanut kipuun operaation aikana.

Anestesian seurantakaavakkeen merkintöjen mukaan koiran tila todettiin operaation jälkeen normaaliksi ja se siirrettiin heräämöhön noin 15 minuutin kuluttua operaation päättymisestä. Heräämisen aikana koira makasi lämmitetyllä alustalla ja sai Ringer-liuosta suoneen. Klinikan normaalikäytännön mukaisesti heräämisen aikana ei ollut jatkuvaa valvontaa.

Y tuli hakemaan koira kotiin noin klo 11.40, jolloin se todettiin kuolleeksi. Ruumiinavauslausunnon mukaan koiran kuolinsyy oli äkillinen sydämen toiminnanvaja. Verenvuotoon viittaavia löydöksiä ei todettu.

Leikkauksessa avustaneen eläintenhoitajan lautakunnalle antamassa selvityksessä on esitetty, että koira ei saanut kipulääkettä anestesian alussa.

Tapauksen arviointi

Lautakunta toteaa, että toimenpiteessä käytetyt esilääkityslääkkeet annosteltiin lääkkeistä annettujen valmisteyhtenvetojen mukaisesti, tosin butorfanolin annos (0,025 mg/kg) oli huomattavan pieni verrattuna ohjeannokseen (0,1 mg/kg). Anestesian aloittamisen (induktion) jälkeen annettu buprenorfiiniannos 7,5 mikrog/kg oli pienekkö verrattuna ohjeannokseen 10–20 mikrog/kg. Lautakunnan asiakirjoista saaman käsityksen mukaan todennäköisesti tästä syystä buprenorfiinia annettiin lisää 7,5 mikrog/kg operaation loppuvaiheessa.

Eläintenhoitajan käsityksen mukaan koira ei saanut kipulääkettä anestesian alussa, mutta kipulääkkeiden antamisesta on maininta (butorfanoli ja buprenorfiini) potilasasiakirjoissa. Lautakunta toteaa, että koiran hoito, lääkityksen antaminen ja koiran tilan arviointi tapahtuvat aina eläinlääkäriin vastuulla.

Eläinlääkäriin ammatinharjoittamiseen kuuluu lakisääteinen velvollisuus oikeiden potilasmerkintöjen tekemiseen, minkä takia lautakunta perustaa arvionsa ensi sijassa potilasasiakirjamerkintöihin. Potilasasiakirjoissa mainittujen kipulääkkeiden antamista ja lääkkeiden annostusta voidaan pitää eläinlääketieteellisesti arvioiden asianmukaisena, eikä annetun kipulääkkeen määrällä ole todennäköisesti ollut vaikutusta potilaan kuolemaan.

Anestesian induktioon ja sen ylläpitoon käytetyt propofoliannokset ovat olleet lautakunnan arvion mukaan lääkkeen valmisteyhteenvedon mukaisia. Lautakunta pitää kuitenkin suositeltavana, että propofolia käytettäessä olisi valmius antaa tarvittaessa lisähapetta ja veren happikylläisyyttä seurattaisiin esimerkiksi pulssioksimetrin avulla.

Heräämisen aikana eläintä tulisi seurata säännöllisesti mahdollisten anestesiakomplikaatioiden välttämiseksi.

Lautakunta toteaa, että injektioanestesiaan liittyy suurempi riski kuin inhalaatioanestesiaan. Hoitava eläinlääkäri kuitenkin arvioi riskin niin pieneksi, että ryhtyi toimenpiteeseen injektioanestesiassa. Injektioanestesia on yleisesti käytössä kunnalliseläinlääkäripraktiikassa ja pienemmillä klinikoilla. Lautakunta toteaa, että anestesia on mahdollista suorittaa myös pienikokoisille koirille sekä injektio- että inhalaatioanestesiassa, mutta kohonneesta anestesiariskistä olisi suositeltavaa keskustella omistajan kanssa ennen toimenpiteeseen ryhtymistä.

Lautakunta toteaa, että asiakirjojen perusteella ei voida todeta eläimen kuolemaan johtaneita tekijöitä. Patologin lausunnon mukaan koirassa ei ole ollut todettavissa elimellistä syytä tai sydänsairauksiin viittaavia muutoksia, vaan kuolema on aiheutunut äkillisestä anestesiakomplikaatiosta, jonka syy on jäänyt lautakunnan näkemyksen mukaan avoimeksi. Eläinlääkäriin toiminnassa ei ole todettavissa sellaista virhettä, joka olisi johtanut koiran kuolemaan.

Eläinlääkäri X ei ole tehnyt eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnasta annetun lain 1 §:ssä tarkoitettua vahingonkorvausvelvollisuutta perustavaa hoitovirhettä.